

N:o 81.

Af herr **E. Westin**, om ändring i §§ 6 och 13 riksdagsordningen.

Sistlidne riksdag tog jag mig friheten framställa förslag till förändring af §§ 6 och 13 i riksdagsordningen, åsyftande en fixering af riksdagsmännens antal. Förslaget ledde icke till något resultat i det afsedda syftet, men, öfvertygad som jag är om nödvändigheten af att vidtaga någon åtgärd för att begränsa tillväxten af representanternas antal, tillåter jag mig å nyo draga frågan under Riksdagens pröfning.

Då Riksdagen efter genomförd representationsförändring första gången sammanträdde, voro ledamöternas antal 125 i Första Kammaren och 190 i den Andra. Antalet har sedan dess ökats till 145 i Första och 222 i den Andra. Skall en sådan ökning fortfara, kommer representationen att snart nog växa ut till ett för våra förhållanden alltför stort omfång.

För att förebygga en sådan, genom folkmängdens tillväxt fortgående ökning, synes mig lämpligast att bestämma representationens sammansättning till ett visst antal riksdagsmän i båda kamrarne.

Derigenom torde ändamålet säkrast vinnas. Genom att höja folkmängdssiffrorna i de särskilda valkretsarne kan man visserligen för tillfället åstadkomma en begränsning, men med en fortgående folkökning torde en sådan åtgärd icke blifva fullt verksam, så vida man icke tid efter annan skall vidtaga förändringar, hvilket torde vara mindre lämpligt. Då flera af utlandets representativa församlingar äro sammansatte af ett visst antal ledamöter utan att någon olägenhet deraf förspors, bör samma princip jemväl kunna vinna tillämpning i vårt land.

En Riksdag, sammansatt af trehundra sjuttiofem ledamöter, bör vara fullt tillräcklig för vårt lands förhållanden. Vid utarbetande af nu

gällande riksdagsordning beräknades antalet till 299. Ansågs den siffran tillräcklig för en värdig representation, bör den högre siffran 375 så mycket mera vara det.

Genom att fastställa antalet representanter i Andra Kammaren till 75 för städerna och 150 för landsbygden, regleras det städernas tilltagande inflytande på Andra Kammarens sammansättning, som på många håll väcker oro och bekymmer. Proportionen af en representant för städerna mot två för landsbygden synes mig vara fullt tillräcklig för bevarande af städernas rätt till andel i representationen. Af den tillväxt af 32 ledamöter, som Andra Kammaren vunnit sedan 1867, hafva städerna bidragit med 21 och landsbygden med endast 11 representanter. Får en ökning i samma proportion fortfara, komma stadsrepresentanterna snart nog att uppgå till så stort antal, att det vid representationsförändringens införande åsyftade förhållandet alldeles rubbas, oafsedt andra oegentligheter som deraf uppkomma. Då en stadsvalkrets eger utse en representant för 6,000 à 10,000 invånare, under det folkmängds-siffran för en valkrets på landet är satt till 20,000, böra städerna i denna omständighet redan hafva ett så stort företräde framför landsbygden i fråga om representationsrätt, att det för närvarande kan vara nog. Om denna städernas företrädesrätt genom den föreslagna fixeringen skulle komma att i en framtid något förändras, kan jag icke finna att någon orättvisa skall ligga deri. Det leder endast till det mål, hvartill lagstiftningen bör sträfva: likställighet emellan stad och land.

I fråga om tiden för valkretsarnes indelning till Första Kam-maren anser jag fortfarande hvart nionde år vara den lämpligaste, men då siffran 10 synes hafva större utsigt till framgång och jemväl kan åbe-ropa häfd för sig, har jag upptagit konstitutionsutskottets förslag vid föregående riksdag oförändradt.

Jag tillåter mig för den skull vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte till hvilande i vidare grund-lagsenlig ordning antaga följande förslag till förändrad lydelse af

Riksdagsordningen.

§ 6.

1. Första Kammaren skall bestå af etthundra femtio ledamöter, hvilka för en tid af nio år utses af

landstingen och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga. Hvarje landstingsområde och sådan stad, som nu är nämnd, utgör en valkrets, för hvilken, efter folkmängden inom dess område, väljes en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande en etthundrafemtiondedel af rikets folkmängd.

2. För valkrets, som har mindre folkmängd än i mom. 1 sägs, väljes dock en riksdagsman.

3. Derest det antal riksdagsmän, som med tillämpning af stadgandena i mom. 1 och 2 bör utses, icke uppgår till etthundra femtio, skola, för ernående af detta antal, de valkretsar, hvilkas folkmängd mest öfverskjuter det tal, som enligt mom. 1 är bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarne, vara berättigade att hvardera välja ytterligare en riksdagsman.

4. Det antal riksdagsmän, hvarje valkrets, enligt ofvan angifna grunder, eger utse, bestämmes hvart tionde år af Konungen; och skall vid tillämpning af den sålunda fastställda ordningen iakttagas, att inskränkning icke sker i vald riksdagsmans rätt att under föreskrifven tid utöfva riksdagsmannakallet.

5. Upphör stad att i landsting deltaga under den tid, för hvilken den af Konungen fastställda ordningen är gällande, inträder stadens rätt att utse riksdagsman, dock icke förr än ledighet uppstår i den valkrets, staden förut tillhört.

§ 13.

1. Andra Kammaren skall bestå af tvåhundra tjugufem ledamöter, deraf etthundrafemtio för landet och sjuttiofem för städerna. Dessa ledamöter väljas för en tid af tre år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under hvilket valet skett.

2. Å landet, hvartill i fråga om riksdagsmannaval äfven räknas köpingar, utses för hvarje domsaga en riksdagsman. Understiger domsagornas antal etthundrafemtio, skola för ernående af det bestämda an-

talet riksdagsmän, de folkrikaste domsagorna, så vidt ske kan häradsvis, indelas i två valkretsar, som hvardera välja en riksdagsman. Öfverstiger domsagornas antal etthundrafemtio, skola, i den mån sådant erfordras, angränsande domsagor, som hafva minsta folkmängd, förenas, två och två, till en valkrets.

3. I stad, hvars folkmängd uppgår till eller öfverstiger en sjuttiofemtedel af folkmängden i rikets alla städer, väljes efter stadens folkmängd en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande en sjuttiofemtedel af städernas folkmängd. Städer med mindre folkmängd än nu är sagdt ordnas, så vidt lämpligen ske kan länsvis, i så många valkretsar, som, med iakttagande af att hvardera utser en riksdagsman, erfordras för uppnående af det i mom. 1 föreskrifna antal riksdagsmän för städerna.

4. Indelningen af omförmälda valkretsar så ock riksdagsmännens antal för hvar och en af de städer, hvilkas folkmängd i och för sig berättigar dem att utan förening med annan stad välja riksdagsman, bestämmes efter ofvan angifna grunder, hvart tionde år af Konungen. Den ordning, som sålunda faställes, vinner tillämpning vid de val, hvilka näst derefter, enligt § 15 mom. 1, skola ega rum. Köping, som erhåller stads privilegier, räknas i fråga om riksdagsmannaval fortfarande till landet, till dess ny valkretsordning varder fastställd.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles.

Stockholm den 24 januari 1890.

Erik Westin.

I motionens syfte instämma:

Nils Hanson.

A. Göransson.
